

પરિશિષ્ટ - 1

Course : SAN 401**Course :** SAN 401**Topic -** Classical Sanskrit Drama.**Text -** અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ્ [Marks : 70 + 30 = 100]**Objectives of this course -** To introduce and bring out salient features of the classical Sanskrit Drama.**Outcome of the course -** Students would be able to acknowledge the literary riches of their all time great Classical Sanskrit drama.

No	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 1	C O R E	Drama નાટકમ્	અભિજ્ઞાન- શાકુન્તલમ્	1. અનુવાદ: (પદ્યમાત્રસ્ય અનુવાદ: અપેક્ષિતઃ)। 2. શાકુન્તલસ્ય નાટ્યશાસ્ત્રીયા સમીક્ષા । 3. પાત્રાલેખનમ્ સસન્દર્ભા ટિપ્પણી ચ । 4. કાલિદાસરચિત-નાટકાનામ્ તુલનાત્મકમ્ અધ્યયનમ્ । (Self Study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) શ્લોકોનો અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10

(B.) ટૂંકા સંવાદોનો અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

વિશેષ - શ્લોકોનો અનુવાદ અંક 1 અને 4 માંથી પૂછવો.

Q - 2. (Unit-2)

(A.) નાટ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષાને લગતો સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) નાટ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષાને લગતી ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q - 3. (Unit-3)

(A.) પાત્રાલેખનને લગતો સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) સસંદર્ભ નોંધ (આર.સી.) 6

Q - 4. (Unit-4)

(A.) (સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન) 14

Q - 5. (Unit - 1,2,3,4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણનો ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 402

Course : SAN 402

Topic - Vedic studies.

Text - નિરુક્તમ્ (1, 2 અધ્યાયૌ) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course - To introduce the original Sanskrit text of Vedic Etymological treatise.

Outcome of the course - To Outcome of the course: - Students would be able to interpret the Vedic text by the help of these etymologies.

No.	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 2	C O R E	Vedan g વેદાઙ્ગા નિ	યાસ્ક- પ્રણીતમ્ નિરુક્તમ્ (અધ્યાય 1 તથા 2)	1. પ્રથમ: અધ્યાય: (નિયતાંશ:-પ્રારમ્ભત: નિપાતાર્થપર્યન્તમ્) 2. પ્રથમ: અધ્યાય: (નિયતાંશ: - તત્ર નામાનિ આખ્યાતજાનિ ઇત્યત: અધ્યાયસ્ય સમાપ્તિપર્યન્તમ્) 3. દ્વિતીય: અધ્યાય: (નિયતાંશ: - નિર્વચનસ્ય સિદ્ધાન્તા:, સમ્પૂર્ણ: પ્રથમપાદ:) 4. દ્વિતીય: અધ્યાય: (નિયતાંશ: - અથાતોનુક્રમિષ્યામ: । ગૌ: ઇતિ પૃથિવ્યા નામધેયમ્ (દ્વિતીયપાદત:) ઇત્યત: અધ્યાયસ્ય સમાપ્તિપર્યન્તમ્) આ અંશમાંથી માત્ર નિર્વચનો જ ભણવાનાં છે.

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો (ચારમાંથી બે) 8
(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q - 2. (Unit-2)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8
(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક) 6

Q - 3. (Unit-3)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન 14

Q - 4. (Unit-4)

- (A.) નિયતાંશમાંથી નિર્વચન (ચારમાંથી બે) 8
(B.) નિર્વચનનો લગતાં ટૂંકા પ્રશ્નો (છમાંથી ત્રણ) 6

Q - 5. (Unit - 1 , 2 , 3 , 4)

- (A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 403

Course : SAN 403

Topic - Translation & Chandas.

Text - (સંસ્કૃતાત્ ગુર્જરભાષાયામ્) અનુવાદઃ છન્દસાં પરિચયઃ ચ । [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course - To teach the art of translation & acquaint them about meters used in Sanskrit literature.

Outcome of the course - Students would be able to translate in two different styles, & they will be introduced in Sanskrit Melody.

N o	Ty pe	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 3	C O R E	અનુવાદઃ છન્દસાં પરિચયઃ ચ (મેઘદૂતમ્ પૂર્વમેઘઃ 1 તઃ 15 પદ્યાનિ)	સંસ્કૃતાત્ ગુર્જર- ભાષાયામ્, છન્દોગાનં ચ (નિયતાનિ પઞ્ચદશ છન્દાંસિ)	1. ઢણ્ડાન્વયઃ (સપદાર્થઃ) । અહીં દણ્ડાન્વયનું સ્વરૂપ અને મેઘદૂતના નિયતપદોનો સપદાર્થ દણ્ડાન્વય બન્ને બાબતો અપેક્ષિત છે.) 2. ઘણ્ડાન્વયઃ (સપદાર્થઃ) । અહીં ઘણ્ડાન્વયનું સ્વરૂપ અને મેઘદૂતના નિયતપદોનો સપદાર્થ ઘણ્ડાન્વય બન્ને બાબતો અપેક્ષિત છે.) 3. અહીં મેઘદૂતના નિયતપદોમાં આવતાં કૃદન્ત અને તિડન્ત પદોની સમજની સાથે તેમનો અર્થ અને ઓળખ - અપેક્ષિત છે.) 4. પઞ્ચદશ છન્દાંસિ (નિયતાનિ) (અર્ધસમવૃત્તમાંથી -) 1. અપરવક્ત્ર , 2. વિયોગિની 3. ઉપચિત્ર (માત્રાવૃત્તમાંથી) 4. આર્યા , 5. અનુષ્ટુપ્ , 6. ગીતિ (સમવૃત્તમાંથી) 7. મન્દાકાન્તા 8. માલિની 9. તોટક 10. ઇન્દ્રવજ્રા 11. વંશસ્થ 12. શાર્દૂલવિકીડિત 13. સઘરા 14. દ્રુતવિલમ્બિત અને 15. પૃથ્વી) (Self study)

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) નિયતાંશમાંથી કોઈ પણ બે આખા શ્લોકોનો દંડાન્વય (ચારમાંથી બે) 10
(B.) નિયતાંશમાંથી શ્લોકના બે ચરણોનો દંડાન્વય (બેમાંથી એક) 4

Q - 2. (Unit-2)

- (A.) નિયતાંશમાંથી કોઈ પણ બે આખા શ્લોકોનો ઘણ્ડાન્વય (ચારમાંથી બે) 10
(B.) નિયતાંશમાંથી શ્લોકના બે ચરણોનો ઘણ્ડાન્વય (બેમાંથી એક) 4

Q - 3. (Unit-3)

- (A.) મેઘદૂતના નિયતાંશમાં વપરાયેલાં કૃદન્ત પદોની વ્યુત્પત્તિ સહ પરિચય તથા અર્થને લગતા પ્રશ્નો (નવમાંથી સાત કૃદન્તપદ) 7
(B.) મેઘદૂતના નિયતાંશમાં વપરાયેલાં તિડન્ત પદોની વ્યુત્પત્તિ સહ પરિચય તથા અર્થને લગતા પ્રશ્નો (નવમાંથી સાત તિડન્ત પદ) 7

Q - 4. (Unit-4)

- (A.) ઇન્દ્રનું લક્ષણ અને ઉદાહરણ (ચારમાંથી બે) 8
(B.) નિયત છન્દોને લગતા ટૂંકા પ્રશ્નો. (બે પ્રશ્નો પદ્યના છન્દને ઓળખાવા માટેના) (છમાંથી ત્રણ) 6

Q - 5. (Unit - 1, 2, 3, 4)

- (A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના હોય તો સાત પ્રશ્નો, એક ગુણનો હોય તો ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 404

Course : SAN 404

Topic - Epic studies.

Text - રામાયણતઃ અયોધ્યાકાણ્ડમ્ (નિયતાંશઃ) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course - Student would know the family – life, prevalent in Ancient India.

Outcome of the course - Students would be able to live the desirable ideals in modern age through the study of Ramayana.

N o .	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 4	C O R E	Epic study આર્ષ- કાવ્યમ્	વાલ્મીકિ- રામાયણમ્ (નિયતાંશઃ) અયોધ્યા કાણ્ડસ્ય 1 તઃ 50 સર્ગાઃ	1. નિયતાંશસ્ય સાનુવાદવિવરણમ્ । 2. નિયતાંશસ્ય સાંસ્કૃતિકં સામાજિકં ચ અધ્યયનમ્ । 3. સંસ્કૃતમહાકાવ્યાનામ્ ઉપજીવ્યત્વેન વાલ્મીકિ- રામાયણમ્ । 4. સંસ્કૃતભાષાનિબદ્ધાઃ અન્યાઃ રામકથાઃ (અત્ર કથાવસ્તુનઃ એવ તુલનાત્મકમધ્યયનમ્ અપેક્ષિતમસ્તિ) ।

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) શ્લોકોનો અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10
(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10
(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 3. (Unit-3)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10
(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

- (A.) (સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

- (A.) ટૂંક પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 405

Course : SAN 405

Topic – Compound - formation

Text - લઘુસિદ્ધાન્તકૌમુદી (નિયતાંશઃ) (સમાસપ્રકરણમ્) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course - To cultivate the ability of Sanskrit compound – formation in students.

Outcome of the course - Students would be able to understand the Sanskrit language properly.

No.	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 5	C O M P O U N D E	Compound- formation	લઘુકૌમુદીતઃ સમાસપ્રકરણમ્	1. અવ્યયીભાવ-તત્પુરુષસમાસવિધાયકાનિ સૂત્રાણિ। (સૂત્રાર્થવિમર્શઃ: ઉદાહરણવિમર્શઃ: ચ) 2. બહુવ્રીહિ-દ્વન્દ્વસમાસવિધાયકાનિ સૂત્રાણિ। (સૂત્રાર્થવિમર્શઃ: ઉદાહરણવિમર્શઃ: ચ) 3. તત્પુરુષસમાસસ્ય પ્રયોગાણામેવ રૂપસિદ્ધિપ્રક્રિયા। 4. સામાસિકપદાનામ્ વાક્યે પ્રયોગઃ। (self – study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) સમગ્ર સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) ઉદાહરણોને સમજૂતી-વિગ્રહવાક્ય અને અર્થ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સમગ્ર સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) ઉદાહરણોને સમજૂતી-વિગ્રહવાક્ય અને અર્થ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) તત્પુરુષસમાસના પ્રયોગોની રૂપસિદ્ધિ પ્રક્રિયા (ચારમાંથી બે) 14

Q – 4. (Unit-4)

(A.) બે બે પદોનો બહુવ્રીહિ સામાસ કરીને વાક્યમાં પ્રયોગ (છમાંથી ચાર) 8

(B.) બે કે ત્રણ પદોનો દ્વન્દ્વ સામાસ કરીને વાક્યમાં પ્રયોગ (છમાંથી ચાર) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.) 14.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 406

Course : SAN 406 (નિયમિત વિદ્યાર્થીઓ માટે for regular students)

Topic - Subject For the SEMINAR work is " Plot, Hero & Rasa in Sanskrit dramas.

" સંસ્કૃત નાટકો માં વસ્તુ, નેતા ઓર રસ - એ વિષયને લગતો સેમીનાર લખીને રજૂ કરવાનો છે.

સંસ્કૃતની કોઈ પળ નાટ્યકૃતિ પંસદ કરીને તેના વસ્તુ વગેરેનું સમીક્ષાત્મક અધ્યયન પોતાના શબ્દોમાં પ્રસ્તુત કરવાનું અહીં અપેક્ષિત છે. સેમિનારના સ્વરૂપની બાહ્ય રૂપરેખા નિમ્નાનુસાર છે. એને ચુસ્તપણે વઢગી રહેવું. જો આ સ્વરૂપમાં કોઈ શિથિલતા વર્તાશે, તો તેનો પ્રભાવ પરીક્ષાના પરિણામ ઉપર પળ રહેશે. માટે સેમિનારનું સ્વરૂપ અનિવાર્ય રીતે રીતે નિમ્નાનુસાર રાખવું -

1. પ્રથમ પૃષ્ઠ - ગુજરાત યુનિ. ની ઉત્તરપુસ્તિકાના પ્રથમપૃષ્ઠની ઝેરોક્ષ કોપીનું રાખવું. ઉત્તરપુસ્તિકાના ખાનાઓમાં જરૂરી વિગતો પૂરવી.
2. દ્વિતીય પૃષ્ઠ - વિષયનું શીર્ષક અને વિષયાનુક્રમણિકા (વિષય અને પૃષ્ઠ-ક્રમાંક સાથે)નું રાખવું.
3. પ્રસ્તાવના - આઠ પૃષ્ઠથી વધારે નહીં.
4. વિષયનું વિવેચન (અર્થાત્ તુલનાત્મક અભ્યાસ) અંદાજે પંદરથી વીસ પૃષ્ઠ.
5. ઉપસંહાર - ત્રણથી વધારે પૃષ્ઠ નહીં.
6. અન્તે સંદર્ભ ગ્રન્થ સૂચિ, અકારાદિ ક્રમે (1. ગ્રન્થનામ 2. સંપાદક કે લેખક નામ 3. પ્રકાશક 4. પ્રકાશન વર્ષ 5. આવૃત્તિ - આટલી વિગતો મૂકવાની રહે છે.) અનિવાર્ય રીતે મૂકવી.
7. એકંદરે સેમિનારનું કદ ત્રીસ થી પાંત્રીસ પૃષ્ઠ જેટલું રાખવું.

Objectives of this course : - To promote & cultivate SELF – STUDY ability in students.

Outcome of the course : - Students would be able to learn the inner structure of Sanskrit drama by themselves.

[A] Assessment of the seminar – work : - [30 Marks – internal]

1. Language, 2. Content, 3. Translation skills, 4. Power of argument / logic
5. Presentation (soft skill).

[B] One Assignment: [70 Marks – external]

related with the topic mentioned above.

Note :

(1) Students are supposed to submit their assignment in a typed copy, in a spiral-binding form. & minimum pages should be 30 to 35, with a bibliography of reference-books (in alphabetical order).

(2) All the assignments should be submitted by the Uni. Dept. & P.G. Centers of colleges at the University Offices / Central assessment center.

Course : SAN 406 FOR EXTERNAL STUDENTS

Course : SAN 406

(સૂચના - બાહ્યપરીક્ષાર્થી તરીકે પરીક્ષા આપનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે કોર્ષ 406 તરીકે (ઉપરના કોર્ષ 401 થી કોર્ષ 405 સુધીના પાઠ્યક્રમમાંથી પસંદ કરાયેલા) નિમ્નાનુસાર શીર્ષકોના આધારે ગુજરાતી ભાષામાં નિબંધાત્મક પ્રશ્નો પૂછાશે. વિદ્યાર્થીએ એ રીતે તૈયારી કરવાની છે.)

કોર્ષ 401

અભિજ્ઞાનશાકુન્તલના ચોથા અંકની નાટ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષા, સાતમા અંકનું રસ દર્શન, કથાવસ્તુમાં કવિએ કરેલા ફેરફાર.

કોર્ષ 402

નિર્વચનના સિદ્ધાન્તો, વ્યાકરણનું સંશયત્વ, સર્વાળા નામાનિ આખ્યાતજાનિ (બધાં નામો આખ્યાતજ છે.)

કોર્ષ 403

કોઈ એક શ્લોકના આધારે દષ્ટાન્વય અને ખંડાન્વયનું સ્વરૂપ, દંડાન્વયની પ્રક્રિયા, ખંડાન્વયની પ્રક્રિયા.

કોર્ષ 404

વા.રા. અયોધ્યાકાંડની કથાવસ્તુ, અયોધ્યાકાંડનો સાંસ્કૃતિક-વિમર્શ, અયોધ્યાકાંડમાં વર્ણિત તત્કાલીન સમાજ.

કોર્ષ 405

તત્પુરુષ, બહુવ્રીહિ કે દ્રઙ્ઙ સમાસની સમજૂતી. .

વિશેષ સૂચના -

ઉપરના વિષયોમાંથી પ્રત્યેક યુનિટનું પ્રતિનિધિત્વ જળવાય રહે, તે રીતે કુલ આઠ પ્રશ્નો પૂછાશે. તેમાંથી ગમે તે પાંચ પ્રશ્નો લખવાના રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણભાર સરખો રહેશે.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

॥ એમ.એ. (સંસ્કૃત) પ્રથમ સેમિસ્ટર સમાપ્ત ॥

એમ.એ. (સંસ્કૃત) દ્વિતીય સેમિસ્ટર
(કોર્સ 401 થી 406) [SEMESTER – SECOND, COURSES NO. 407 to 412]

Course : SAN 407

Course : SAN 407

Topic – Poetry.

Text : Raghuvamsham (canto – 12)

[Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course: - To introduce the original Sanskrit text of ornate poetry, with a learned commentary.

Outcome of the course: - Students would be able to know the original source of later developments in ornate poetry.

No	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 7	C O R E	Poetry	રઘુવંશમ્ (સર્ગ-12) મલ્લિ- નાથસ્ય ટીકયા સહિતમ્	1. અનુવાદ તથા સમીક્ષા (નિયતાંશસ્ય) 2. મલ્લિનાથટીકા અધ્યયન તથા સમીક્ષા (નિયતાંશસ્ય) 3. કાવ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષા (નિયતાંશસ્ય) 4. કાલિદાસપ્રયુક્ત ઉપમાલંકાર તથા અન્ય અર્થાલંકાર (નિયતાંશસ્ય) (self – study)

પ્રશ્ન Q - 1. (Unit-1)

(A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10

(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) વિવરણ સાથે અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) મલ્લિનાથની ટીકાની સમજૂતી પૂછવી (ટીકાનો ગદ્યાંશ પૂછવો.) (એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) મલ્લિનાથની ટીકામાંનું કોશશાસ્ત્ર, વ્યાકરણ કે અલંકારના ઉદ્ધરણની સમજૂતી પૂછવી.
(બેમાંથી એક) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) રઘુવંશની કાવ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષાને લગતા સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) કાવ્યશાસ્ત્રીય સમીક્ષા અંગે ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) કાલિદાસે પ્રયોજેલાં ઉપમા અને અન્ય અર્થાલંકારોને લગતો સામાન્ય પ્રશ્ન
(એકના વિકલ્પે એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 408

Course : SAN 408

Topic - Poetics & Dramaturgy

Text : Natya-shastra of Bharat Muni & Bhamah's Kavyalankar. [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course : - To introduce & bring out salient features of Sanskrit poetics & Dramaturgy.

Outcome of the course : - Students would be able to evaluate any Sanskrit drama with the help of Rasa-theory of Bharat Muni & will be able to pick up any flaws in poetry if present.

No	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 0 8	C O R E	Poetics & Drama turgy	भरतस्य रससूत्रम्, व्याख्याभि- समेतम्, भामहकृत- काव्यदोष विमर्शः । (पंचदशनियत दोषाः)	1. Study of Rasa-sutra (meaning of Technical words) 2. Lollat & Shankuk 3. Bhatt Nayak & Abhinavaguptapada 4. Bhamaha's kavya-doshas (15 Doshas) 1. नेयार्थ , 2. क्लिष्ट , 3. अन्यार्थ, 4. अवाचक, 5. अयुक्तिमत, 6. गूढशब्दाभिधान , 7. श्रुतिदुष्ट , 8. असंभव, 9. लिङ्गभेद , 10. वचनभेद, 11. शब्दहीन , 12. लोकविरोधी, 13. न्यायविरोधी, 14. हेतुहीन, 15. दृष्टान्तहीन. (self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) રસ સૂત્ર અને રસ સૂત્રને લગતા પારિભાષિક શબ્દોના સ્વરૂપ સંબંધી પ્રશ્ન
(એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક)

14

Q - 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક)

6

Q - 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક)

6

Q - 4. (Unit-4)

(A.) કોઈ પણ બે કાવ્યદોષ પૂછવા (ચારમાંથી બે) 8

(B.) કાવ્યદોષ શોધવા અંગેના બે ટૂંકા પ્રશ્નો (ચારમાંથી બે)

6

Q - 5. (Unit - 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો)

14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 409

Course : SAN 409

Topic – Essay writing in Sanskrit & in Gujarati.

Text : 12 + 10 topics (Topics are given bellow) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course : - To train the students in the composition of Sanskrit sentence & to improve their ability of writing.

Outcome of the course : - Students would be able to write an essay in Sanskrit, & their language-skill will be developed.

N.	Type	Topic	Texts	Units -
S A N 4 0 9	C O R E	Essay writi ng in Sansk rit & in Gujar ati	10 +10 topics will be decide d. •	<p>1. સંસ્કૃતનિબન્ધલેખન (નિયત વિષય – 1. કાશીનગરી 2. કુરુક્ષેત્રમ્ 3. વર્ષર્તુ 4. ગ્રીષ્મર્તુ 5. ભીષ્મઃ 6. કર્ણઃ)</p> <p>2. સંસ્કૃતનિબન્ધલેખન (નિયત વિષય – 7. ઉદ્યાનમ્ 8. નૌકાવિહારઃ 9. હોલિકાપર્વ 10. રથયાત્રા 11. શબ્દસ્ય અનેકાર્થતા 12. ઉપમાલઙ્કારઃ)</p> <p>3. વિવિધ-વિશેષણ-પ્રયોગ (ઉપર્યુક્ત નિયત વિષયના નિબન્ધોના સંદર્ભે)</p> <p>4. ગુજરાતીનિબન્ધલેખન (નિયત વિષયો – 1. કાલિદાસ 2. ભવભૂતિ 3. જયદેવ 4. બાણભટ્ટ 5. વ્યાસ (શાસ્ત્રકાર તરીકે) 6. ન્યાયશાસ્ત્ર (પ્રમુખ સિદ્ધાન્તો) 7. સાંખ્યશાસ્ત્ર (પ્રમુખસિદ્ધાન્તો) 8. પૂર્વમીમાંસાશાસ્ત્ર (પ્રમુખસિદ્ધાન્તો) 9. છન્દઃશાસ્ત્રમ્ (પારિભાષિક પદાવલિની સમજ સાથે શાસ્ત્રીય પરિચય) 10. અર્થશાસ્ત્રમ્ (કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્ર – ગ્રન્થપરિચય). (self study)</p>

Q - 1. (Unit-1)

(A.) કોઈ વિષય ઉપર પર્યીસેક પંક્તિમાં સંસ્કૃતભાષામાં નિબન્ધલેખન (એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) આંશિક વર્ણન વાળો લઘુનિબન્ધ દશેક પંક્તિમાં.(બેમાંથી એક)

4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) નિયત વિષયોમાંથી કોઈ વિષય ઉપર પર્યીસેક પંક્તિમાં સંસ્કૃતભાષામાં

નિબન્ધલેખન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 10

(B.) નિયત વિષયોમાંથી આંશિક વર્ણન વાળો લઘુનિબન્ધ દશેક પંક્તિમાં.(બેમાંથી એક)

4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) નિયત વિષયોમાંથી કોઈ એક વિષય ઉપર વિશેષણ પ્રયોગ સાથેના વીસેક

વાક્યોમાં સંસ્કૃતભાષામાં નિબન્ધલેખન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક)

8

(B.) નિયત વિષયોમાંથી કોઈ એક વિષય ઉપર આપેલાં વિશેષણપદોના પ્રયોગ સાથેના આઠ-દશ વાક્યોમાં સંસ્કૃતભાષામાં નિબંધલેખન (બેમાંથી એક) 6

Q – 4. (Unit-4)

(A.) કોઈ પણ બે કાવ્યદોષ પૂછવા (ચારમાંથી બે) 8

(B.) કાવ્યદોષ શોધવા અંગેના બે ટૂંકા પ્રશ્નો (ચારમાંથી બે) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 410 EA

Course: SAN 410 EA

Topic – PURAN.

Text : શ્રીમદ્ ભાગવત મહાપુરાણમ્ । (દશમ સ્કન્દાત્ નિયતાંશઃ) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course : - Students would know the cultural & philosophical aspects of The Bhagavat-puran.

Outcome of the course : - Students would be able to understand the glorious cultural heritage of India.

No.	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 1 0 E A	E L E C T I V E	Puran shastr a	શ્રીમદ્ ભાગવત મહાપુરાણમ્ । (દશમસ્કન્ધા ત્ નિયતાંશઃ) અ.1, 6-12, 21-33.	1. અનુવાદ અને સમીક્ષા (નિયતાંશ અ.1, 6-12, 21-33 .) 2. સાંસ્કૃતિક અને સામાજિક અધ્યયન (નિયતાંશના આધારે). 3. બાલ્લીલાઓનાં વિવિધ અર્થઘટનો. 4. ભાગવતનાં દશલક્ષણ (સ્વરૂપ તથા ઉદાહરણ).

Q - 1. (Unit-1)

(A.) શ્લોકોનો અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10

(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) (સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.)

14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 410 ઈ.બી.

Course : SAN 410EB

Topic - Vyakaran Shastra

Text – પાણિનીય-વ્યાકરણમ્ (નિયતાંશઃ) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course :- To introduce the traditional Paniniyan system of Sanskrit grammar.

Outcome of the course :- Students would be able to understand the system of Traditional grammar.

No.	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 1 0 E B	E L E C T I V E	VYAKAR AN Shastra	પાણિનીય- વ્યાકરણમ્ (નિયતાંશઃ) પાણિનેઃ અષ્ટાધ્યાયી (અધ્યાય - 1 પાદ - 1)	1. અષ્ટાધ્યાયી (નિયતાંશ – (અધ્યાય 1, પાદ 1 માંથી વર્ણોની સંજ્ઞા કરનારાં સૂત્રો) (સૂત્રાર્થ તથા ઉદાહરણ) 2. અષ્ટાધ્યાયી (નિયતાંશ – (અધ્યાય 1, પાદ 1 માંથી શબ્દોની સંજ્ઞા કરનારાં સૂત્રો) (સૂત્રાર્થ તથા ઉદાહરણ) 3. અષ્ટાધ્યાયી (નિયતાંશ – (અધ્યાય 1, પાદ 1 માંથી પરિભાષા સૂત્રો) (સૂત્રાર્થ તથા ઉદાહરણ) 4. પાણિનીય વ્યાકરણ પરમ્પરાનો ઇતિહાસ (પાણિનિથી નાગેશભટ્ટ સુધી) (self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) વર્ણોની સંજ્ઞા કરનાર સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) વર્ણોની સંજ્ઞા કરનાર સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) શબ્દોની સંજ્ઞા કરનાર સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) શબ્દોની સંજ્ઞા કરનાર સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) પરિભાષા સૂત્રની સમજૂતી. (ચારમાંથી બે) 10

(B.) પરિભાષા પ્રકારના સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) પાણિનીય વ્યાકરણ પરંપરાના ઇતિહાસને લગતો સામાન્ય પ્રશ્ન

(એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવા નહીં.) 14.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 411 EA

Course : SAN 411 EA**Topic - Vedant philosophy.****Text -** બ્રહ્મસૂત્ર-શારીરકભાષ્યમ્ (નિયતાંશઃ) [Marks : 70 + 30 = 100]**Objectives of this course :-** Student would know the Vedant philosophy, propounded by Adi Shankaracharya.**Outcome of the course :-** Students would be able to know the contribution of Shankaracharya in the field of Indian philosophy.

No.	Type	Topics	Texts	Units -
S A N 4 1 1 E A	E L E C T I V E	Indian Philoso phy	બ્રહ્મસૂત્ર શારીરકભાષ્યમ્ (નિયતાંશઃ) - સ્મૃતિપાદઃ।	1. Text Analysis 2. Philosophical thoughts 3. Critical study 4. Six systems of Indian Philosophy (self study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) બ્રહ્મસૂત્ર કે ભાષ્યવચનનું વિવરણ (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q - 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q - 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q - 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 14

Q - 5. (Unit - 1, 2, 3, 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 411 EB

Course : SAN 411 EB**Topic - Alankar – Shastra.****Text - શબ્દશક્તયઃ, ધ્વનિવિચારઃ, દશરૂપકવિચારઃ । [Marks : 70 + 30 = 100]****Objectives of this course :-** To introduce & bring out salient features of theory of meaning prevalent in Indian poetics & Ten types of Sanskrit dramas.**Outcome of the course :-** Students would be able to understand three types of meanings, as expressed by poetic words.

N o.	Typ e	Topics	Texts	Units -
S A N 4 1 1 E B	E L E C T I V E	Alankar Shastra	શબ્દશક્તયઃ, ધ્વનિવિચારઃ, દશરૂપકવિચારઃ ।	1. Abhidha-Shabbda-shakti (Kavyaprakash) 2. Lakshana-Shabbda-shakti (Kavyaprakash) 3. Dhvani theory (Dhvanyalok) (ધ્વન્યાલોકની કારિકાઓ-ઉદ્યોત-1, કારિકા 1 થી 9 અને 13 , ઉદ્યોત-2, કારિકા 1 થી 3) 4. Formation of Natak & Prakaran (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) કાવ્યપ્રકાશની પંક્તિઓની સવિવરણ સમજૂતી.

(એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 10

(B.) નાનું વાક્ય, કે ઉદાહરણ-પ્રયોગ વિવરણ માટે (બેમાંથી એક) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક) 6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક) 6

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 412

Course : SAN 412

Topic - Seminar

Text : The Vishnupuranam And The Bhagavatapuram. [Marks : 70 + 30 = 100]

વિષ્ણુપુરાણ અને ભાગવતપુરાણમાંથી ગમે તે કોઈ એક વિષય (જે બન્ને પુરાણોમાં આવતો હોય) પસંદ કરીને તેનો તુલનાત્મક અભ્યાસ અપેક્ષિત છે.

સેમિનારના સ્વરૂપની બાહ્ય રૂપરેખા નિમ્નાનુસાર છે. એને ચુસ્તપણે વલગી રહેવું. જો આ સ્વરૂપમાં કોઈ શિથિલતા વર્તાશે, તો તેનો પ્રભાવ પરીક્ષાના પરિણામ ઉપર પળ રહેશે. માટે સેમિનારનું સ્વરૂપ અનિવાર્ય રીતે રીતે નિમ્નાનુસાર રાખવું –

1. પ્રથમ પૃષ્ઠ – ગુજરાત યુનિ. ની ઉત્તરપુસ્તિકાના પ્રથમપૃષ્ઠની ફોટો કોપીનું રાખવું. ઉત્તરપુસ્તિકાના ખાનાઓમાં જરૂરી વિગતો પૂરવી.
2. દ્વિતીય પૃષ્ઠ – વિષયનું શીર્ષક અને વિષયાનુક્રમણિકા (વિષય અને પૃષ્ઠ-ક્રમાંક સાથે)નું રાખવું.
3. પ્રસ્તાવના – આઠ પૃષ્ઠથી વધારે નહીં.
4. વિષયનું વિવેચન (અર્થાત્ તુલનાત્મક અભ્યાસ) અંદાજે પંદરથી વીસ પૃષ્ઠ.
5. ઉપસંહાર – ત્રણથી વધારે પૃષ્ઠ નહીં.
6. અન્તે સંદર્ભ ગ્રન્થ સૂચિ, અકારાદિ ક્રમે (1. ગ્રન્થનામ 2. સંપાદક કે લેખક નામ 3. પ્રકાશક 4. પ્રકાશન વર્ષ 5. આવૃત્તિ – આટલી વિગતો મૂકવાની રહે છે.) અનિવાર્ય રીતે મૂકવી.
7. એકંદરે સેમિનારનું કદ ત્રીસ થી પાંત્રીસ પૃષ્ઠ જેટલું રાખવું.

Objectives of this course : - To cultivate SELF – STUDY ability in students .

Outcome of the course : - Students would be able to learn the Sanskrit Puranic literature by themselves.

[A] Assessment of the seminar – work :- [30 Marks – internal]

1. Language
2. Content
3. Translation skills
4. Power of argument / logic
5. Presentation (soft skill).

[B] One Assignment : [70 Marks – external]

Note : (1) Students are supposed to submit their assignment in a typed copy, (in a spiral-binding form.) & minimum pages should be 35 to 40, with a bibliography of reference-books (in an alphabetical order). **(2)** All the assignments should be submitted by the Uni. Dept. & P.G. Centers of colleges at the University Offices / Central assessment center.

Course : SAN 412 FOR EXTERNAL STUDENTS

Course : SAN 412

(સૂચના - બાહ્યપરીક્ષાર્થી તરીકે પરીક્ષા આપનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે કોર્સ 412 તરીકે (ઉપરના કોર્સ 407 થી કોર્સ 411 સુધીના પાઠ્યક્રમમાંથી પસંદ કરાયેલા) નિમ્નાનુસાર શીર્ષકોના આધારે ગુજરાતી ભાષામાં નિબંધાત્મક પ્રશ્નો પૂછાશે. વિદ્યાર્થીએ એ રીતે તૈયારી કરવાની છે.)

કોર્સ - 407

કાવ્યના ટીકાકાર શું શું કરે છે, મલ્લિનાથ એક ટીકાકાર તરીકે, ઉપમાલંકારના કવિ તરીકે કાલિદાસ, રઘુવંશનો 12 મો સર્ગ. (નિબંધાત્મક પ્રશ્ન, એકના વિકલ્પે એક).

કોર્સ - 408

આચાર્ય ભરતનું રસસૂત્ર, વિભાવો અને અનુભાવો, રસસૂત્રનું શંકુકે અને લોલ્લટે કરીલું અર્થઘટન.

કોર્સ - 409

વિશેષણનું સ્વરૂપ, સંસ્કૃતમાં વિશેષ્ય અને વિશેષણના પ્રયોગ-નિયમો, વિશેષણના પ્રકારો.

કોર્સ - 410 (EA અને EB)

ભાગવતપુરાણના દશમસ્કંધમાં વર્ણિત કૃષ્ણની બાળલીલાઓ, પાણિનીય વ્યાકરણમાં વર્ણની અને શબ્દની સંજ્ઞાઓ.

કોર્સ - 411 (EA અને EB)

સ્મૃતિપાદનો વિષય, અદ્વૈતવેદાન્તના સિદ્ધાન્તો, ભાષ્યકાર શંકરાચાર્ય, કાવ્યના આત્મા તરીકે ધ્વનિ, રૂપકના પ્રકારો, નાટકનું સ્વરૂપ.

વિશેષ સૂચના -

ઉપરના વિષયોમાંથી પ્રત્યેક યુનિટનું પ્રતિનિધિત્વ જળવાય રહે, તે રીતે કુલ આઠ પ્રશ્નો પૂછાશે. તેમાંથી ગમે તે પાંચ પ્રશ્નો લખવાના રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણભાર સરખો રહેશે.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

॥ એમ.એ. (સંસ્કૃત) દ્વિતીય સેમિસ્ટર સમાપ્ત ॥

તૃતીય સેમિસ્ટર (કોર્સ 501 થી 506) [SEMESTER – THIRD , COURSES NO. 501 to 506]

Course : SAN 501

Course : SAN 501

Topic : Prose

Text : Kadambari of Bana Bhatt (Selected portion) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objectives of this course : - To introduce & bring out salient features of Sanskrit prose – romance.

Outcome of the course : students would know the variety of prose- writings in Sanskrit & they will be able to analysis compound formation .

NO.	TYPE	TOPIC	TEXT	UNITS -
S A N 5 0 1	C O R E	PROSE	કાદમ્બરી (નિયતાંશઃ) શુકનાસોપદેશઃ	1. Translation of the selected portion. 2. Literary Criticism. 3. comparison with other 'Kathas' in Sanskrit. 4. Development of Sanskrit – prose (self – study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) ગદ્યખણ્ડનો સવિવરણ અનુવાદ. (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 10

(B.) સસંગર્ભ સમજાવો (બેમાંથી એક) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી પંક્તિ સમજાવો. (બેમાંથી એક) 6

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 502

Course : SAN 502**Topic : Vedic studies****Text : Rig-Veda (5 - Selected Hymns) [Marks : 70 + 30 = 100]****Objectives of this course :** To introduce & bring out the salient features of Vedic language & literature.**Outcome of the course :** Students would know the Vedic Myths & religion, & they would also know the Development of Sanskrit language .

Course	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 2	C O R E	VEDIC STUDIES	Selected 5 Hymns From Rig-Veda (1-97, 1-154, 2-12, 7-86, 10 -129)	1. અનુવાદ તથા વિવરણ (ઋગ્વેદ મં.1 સૂક્ત 97, 154, મં. 2 સૂક્ત 12) 2. અનુવાદ તથા વિવરણ (ઋગ્વેદ મં.7 સૂક્ત 86, મં.10 સૂક્ત 129) 3. વૈદિક વાક્યરચના, પદપાઠ તથા સ્વતન્ત્ર સ્વરિતનો પરિચય) 4. સાયણાચાર્ય તથા સ્વામી દયાનન્દના વેદભાષ્ય સાથે તુલના (ઉપર્યુક્ત નિયતાંશમાત્રની) (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) સવિવરણ અનુવાદ (બેમાંથી એક મન્ત્ર) 7

(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 7

Q - 2. (Unit-2)

(A.) સવિવરણ અનુવાદ (બેમાંથી એક મન્ત્ર) 7

(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 7

Q - 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) નિયતાંશમાંથી વૈદિક વ્યાકરણને લગતા પ્રશ્ન (બેમાંથી એક) 6

Q - 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q - 5. (Unit - 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 503

Course : SAN 503

Topic : Translation & Sanskrit Lexicon.

Text : GUJARATI INTO SANSKRIT, Amar-kosh. [Marks : 70 + 30 = 100]

Objective of the course : To develop the translation – Skill with the help of Sanskrit lexicon, i. e. the Amara-kosha.

Outcome of the course : Students would be able to translate simple Gujarati - sentences into Sanskrit languages, & would be able to use the traditional Lexicon.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 3	C O R E	TRANSLATION & Sanskrit Lexicon	(ક) ગુર્જરભાષાતઃ સંસ્કૃત-ભાષાયામ્ અનુવાદઃ (ખ) અમરકોશતઃ નાનાર્થખણ્ડઃ	1. છ કારકપદો સાથે વર્તમાનકાલનાં ક્રિયાપદો ધરાવતાં વાક્યોનો ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ. 2. કારકવિભક્તિ અને ઉપપદવિભક્તિના પ્રયોગો ધરાવતાં વાક્યોનો ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ. 3. વિશેષણપ્રયોગો અને અવ્યયપ્રયોગો વાળાં વાક્યોનો ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતભાષામાં અનુવાદ. 4. અમરકોશઃ (નિયતાંશઃ - નાનાર્થખણ્ડઃ) સમાન્ય અધ્યયન (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ. (એક ગદ્યખંડના વિકલ્પે એક અથવા દશ વાક્યો) 10

(B.) ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતાનુવાદ (છમાંથી ચાર) 4

Q - 2. (Unit-2)

(A.) વિભિન્નકારક પ્રયોગોવાળા ગુજરાતીગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ.

(એક ગદ્યખંડના વિકલ્પે એક અથવા દશ વાક્યો) 10

(B.) ઉપપદ વિભક્તિના પ્રયોગવાળા ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતાનુવાદ (છમાંથી ચાર) 4

Q - 3. (Unit-3)

(A.) વિભિન્ન વિશેષણ પ્રયોગોવાળા ગુજરાતીના દશ વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ.

(વિકલ્પ આપવો નહીં) 10

(B.) અવ્યયના પ્રયોગવાળા ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતાનુવાદ (છમાંથી ચાર) 4

Q - 4. (Unit-4)

(A.) અમરકોશના નિયતભાગમાંથી શ્લોકની સમજૂતી પૂછવી (ચારમાંથી બે) 8

(B.) અમરકોશના આધારે શબ્દનો અર્થ (ચારમાંથી બે) અને શબ્દનો પર્યાય (ચારમાંથી બે) 4

Q - 5. (Unit - 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 504 EA

Course : SAN 504 EA

Topic : Puran shastra

Text : Matsya - puran (SELECTED PORTION) & Agni-puran (1 - 16) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objective of the course : To introduce the characteristics of a Purana, & importance of the ancient Puranic literature.

Outcome of the course : Students would know the Special features of Sanskrit Puranas & original source of our cultural heritage.

Course	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 4 E A	E L E C T I V E	P U R A N	(ક) મત્સ્ય-પુરાણમ્ (નિયતાંશઃ) અ. 1-16, 23, 24,45, 47 અને 53. (યોગઃ 21) (ખ) અગ્નિપુરાણમ્ (અ. 1-16)	1. અનુવાદ તથા સમીક્ષા (અધ્યાય 1 થી 10) 2. અનુવાદ તથા સમીક્ષા (અધ્યાય 11 થી 16, 23, 24, 45, 47 અને 53) 3. પુરાણોનો સંસ્કૃતિક મહિમા (મત્સ્યપુરાણના આધારે) 4. અગ્નિપુરાણમ્ (નિયતાંશઃ – અધ્યાય 1 થી 16) અનુવાદ તથા સમીક્ષા (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10
(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

- (A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10
(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q – 3. (Unit-3)

- (A.) (સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન) 14

Q – 4. (Unit-4)

- (A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 8
(B.) સસંદર્ભ વિવરણ અથવા ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

- (A.) ટૂંક પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 504 EB

Course : SAN 504 EB**Topic : Vyakaran shastra.****Text : Siddhanta-kaumudi of Bhattoji – Dikshita [Marks : 70 + 30 = 100]****Objective of the course :** Students can acquire etymological insight into the word-formation & they should know the Sphot theory of grammarian.**Outcome of the course :** Students will able to analyze Sanskrit noun-phrase into stem & suffixes , and would know the theory of meaning communication.

Course	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 4 E B	E L E C T I V E	VYAKARAN SHASTRA	(ક) વૈયાકરણસિદ્ધાન્ત- કૌમુદીતઃ રામ-હરિ-ભાનુ ઇતિ શબ્દાનાં રૂપસિદ્ધિઃ । (ખ) ધ્વનિ - સ્ફોટયોઃ સ્વરૂપમ્ ।	1. Text analysis 2. word-formation 3. Devises of word-formation 4. Differences of Dhvni & Sphot (self-study)

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10
- (B.) સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

- (A.) રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા. (ચારમાંથી બે) 10
- (B.) રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયાને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 3. (Unit-3)

- (A.) વ્યાકરણવિષયની વિભિન્ન તાન્ત્રિક વ્યવસ્થાઓને લગતા પ્રશ્ન
(એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 8
- (B.) વ્યાકરણવિષયની વિભિન્ન તાન્ત્રિક વ્યવસ્થાઓને લગતી ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 4. (Unit-4)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1,2,3,4)

- (A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવા નહીં.) 14.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 505 EA

Course : SAN 505 EA

Topic : Puran shastra

Text : Vishnu - puran (selected portion) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objective of the course : To introduce the original Sanskrit text of Puranic - literature, & bring out salient features of Puranas.**Outcome of the course** : Students would know the impact of Vishnu-puran on the Bhagavat-puran, & Influence of the Vishnu – puran in displacement of the Vedic myth of Indra- deity.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 5 E A	E L E C T I V E	PURAN SHAstra	વિષ્ણુ-પુરાણમ્ (નિયતાંશઃ) અંશ: 1-અધ્યાય 9,13,17થી20, અંશ: 2-અધ્યાય 2થી5,13થી16, અંશ: 4-અધ્યાય 2થી6,10થી13, અંશ: 5-અધ્યાય 5, 6 થી 11 અને 16 (કુલ-35 અધ્યાય)	1. અનુવાદ તથા સમીક્ષા (અંશ-1,અધ્યાય 9,13, 17 થી 20, અંશ-2, અધ્યાય 2થી5, 13થી16) 2. અનુવાદ તથા સમીક્ષા (અંશ-4, અધ્યાય 2થી6, 10થી13, અંશ-5, અધ્યાય 5થી16) 3. વિષ્ણુપુરાણમાં આવતાં વિવિધ આખ્યાનો 4. વિષ્ણુપુરાણ અને ભાગવતપુરાણમાં આવતી કૃષ્ણની બાલલીલાઓનો પારસ્પરિક સંબંધ. (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10

(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q - 2. (Unit-2)

(A.) શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 10

(B.) પદ્યાંશનો (એક ચરણનો) અનુવાદ (ચારમાંથી બે) 4

Q - 3. (Unit-3)

(A.) (સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન) અથવા ચારમાંથી બે ટૂંકનોંધ 14

Q - 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા સામાન્યપ્રશ્ન 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q - 5. (Unit - 1, 2, 3, 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવો નહીં.) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 505 EB

Course : SAN 505 EB**Topic : Vyakaran shastra****Text : Siddhanta-kaumudi (selected portion) [Marks : 70 + 30 = 100]****Objective of the course** : To introduce generative system of Panini's grammar through The word-formation of verb phrase, & purpose of grammar through the text of Mahabhashya.**Outcome of the course** : Students can produce the Sanskrit verb – phrases themselves , & they will know the importance of traditional grammar.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 5 E V B	E L E C T I V E	V Y A K A R A N	(ક)વૈ.સિદ્ધાન્તકૌમુદીતઃ ભૂ – એધ્ માત્રાંશઃ । (ખ) પસ્પશાહ્નિકતઃ વ્યાકરણાધ્યયનપ્રયોજનાનિ ।	1. વૈયાકરણસિદ્ધાન્તકૌમુદી-નિયતાંશ (તિડન્તપ્રકરણે ભૂ ધાતુમાત્રમ્) 2. વૈયાકરણસિદ્ધાન્તકૌમુદી-નિયતાંશ (તિડન્તપ્રકરણે એધ્ ધાતુમાત્રમ્) 3. રૂપસિદ્ધિપ્રક્રિયા ભૂ તથા એધ્ ધાતુનાં માત્ર અન્યપુરુષ એકવચનનાં રૂપો 4. પસ્પશાહ્નિકમ્ – નિયતાંશ (શબ્દનું સ્વરૂપ , વ્યાકરણાધ્યયનનાં મુખ્ય પાંચ પ્રયોજનો તથા વ્યાકરણનો અર્થ. (self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સૂત્ર સમજાવો (ચારમાંથી બે) 10

(B.) સૂત્રના અર્થઘટનને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા. (ચારમાંથી બે) 10

(B.) રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયાને લગતા ટૂંકા પ્રશ્ન (ચારમાંથી બે) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 8

(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 5. (Unit – 1,2,3,4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો. (વિકલ્પ આપવા નહીં.) 14.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 506 (S)

Course : SAN 506 (S)

Topic for Seminar work is - Philosophical & Devotional Stotra literature of Shankarachary.

[Marks : 70 + 30 = 100]

શંકારાચાર્ય વિરચિત કોઈ એક કે બે સ્તોત્ર પસંદ કરીને તેનો તાત્વિક રીતે અભ્યાસ કરવાનું અહીં અપેક્ષિત છે.

સેમિનારના સ્વરૂપની બાહ્ય રૂપરેખા નિમ્નાનુસાર છે. એને ચુસ્તપણે વઢગી રહેવું. જો આ સ્વરૂપમાં કોઈ શિથિલતા વર્તાશે, તો તેનો પ્રભાવ પરીક્ષાના પરિણામ ઉપર પળ રહેશે. માટે સેમિનારનું સ્વરૂપ અનિવાર્ય રીતે રીતે નિમ્નાનુસાર રાખવું -

1. પ્રથમ પૃષ્ઠ - ગુજરાત યુનિ. ની ઉત્તરપુસ્તિકાના પ્રથમપૃષ્ઠની ઝેરોક્ષ કોપીનું રાખવું. ઉત્તરપુસ્તિકાના ખાનાઓમાં જરૂરી વિગતો પૂરવી.

2. દ્વિતીય પૃષ્ઠ - વિષયનું શીર્ષક અને વિષયાનુક્રમણિકા (વિષય અને પૃષ્ઠ-ક્રમાંક સાથે)નું રાખવું.

3. પ્રસ્તાવના - આઠ પૃષ્ઠથી વધારે નહીં.

4. વિષયનું વિવેચન (અર્થાત્ તુલનાત્મક અભ્યાસ) અંદાજે પંદરથી વીસ પૃષ્ઠ.

5. ઉપસંહાર - ત્રણથી વધારે પૃષ્ઠ નહીં.

6. અન્તે સંદર્ભ ગ્રન્થ સૂચિ, અકારાદિ ક્રમે (1. ગ્રન્થનામ 2. સંપાદક કે લેખક નામ 3. પ્રકાશક 4. પ્રકાશન વર્ષ 5. આવૃત્તિ - આટલી વિગતો મૂકવાની રહે છે.) અનિવાર્ય રીતે મૂકવી.

7. એકંદરે સેમિનારનું કદ ત્રીસ થી પાંત્રીસ પૃષ્ઠ જેટલું રાખવું.

Objective of the course : To promote self - study and cultivate their tongues for correct pronunciations.

Outcome of the course : Students would be able to understand & to pronunciation the Stotra-literature.

Course	Type	Topic	Text
SAN506(S)	CORE	SEMINAR	શ્રીશંકારાચાર્યરચિતાનિ સ્તોત્રાણિ ।

Reference Books : - 1. શાંકર-ગ્રન્થાવલી । સમતા પ્રકાશન, ચેન્નૈ, 2002

[A] Assessment of the seminar - work :- [30 Marks - internal]

1. Self Under standing of a Stotra. 2. Correct pronunciation. 3. Translation skill.

4. Power of explanation. 5. Summarization of the content.

[B] One Assignment : [70 Marks - external] related with the topic mentioned above.

Note : (1) Students are supposed to submit their assignment in a typed copy, (in a spiral-binding form.) & minimum pages should be 35 to 40, with a bibliography of reference-books (in an alphabetical order). (2) All the assignments should be submitted by the Uni. Dept. & P.G. Centers of colleges at the University Offices / Central assessment center.

Course : SAN 506 FOR EXTERNAL STUDENTS

Course : SAN 506

(સૂચના - બાહ્યપરીક્ષાર્થી તરીકે પરીક્ષા આપનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે કોર્સ 506 તરીકે (ઉપરના કોર્સ 501 થી કોર્સ 505 સુધીના પાઠ્યક્રમમાંથી પસંદ કરાયેલા) નિમ્નાનુસાર શીર્ષકોના આધારે ગુજરાતી ભાષામાં નિબંધાત્મક પ્રશ્નો પૂછાશે. વિદ્યાર્થીએ એ રીતે તૈયારી કરવાની છે.)

કોર્સ - 501

કાદમ્બરીનું કથાવસ્તુ, કાદમ્બરી એક કથા તરીકે, શુકનાસોપદેશ, ગદ્યસાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ.

કોર્સ - 502

ઇન્દ્ર દેવતાનું સ્વરૂપ, વૈદિક સંસ્કૃતમાં ક્રિયાપદો, સાયણ અને દયાનન્દનું વેદભાષ્ય.

કોર્સ - 503

છકારકોનો પરિચય, ઉપપદ વિભક્તિ અને તેનો પ્રયોગ, અમરકોશનો પરિચય.

કોર્સ - 504 EA તથા EB

મત્સ્યપુરાણવર્ણિત સૃષ્ટિપ્રક્રિયા, પુરાણોનો અવતારવાદ, અગ્નિપુરાણમાં વર્ણિત અવતારો, સુબન્તપદ સિદ્ધિની પ્રક્રિયા, ધ્વનિ તથા સ્ફોટનું સ્વરૂપ.

કોર્સ - 505 EA તથા EB

વિષ્ણુપુરાણનાં આખ્યાનો, કૃષ્ણની બાળલીલાઓ, તિલ્કન્ટરૂપસિદ્ધિ પ્રક્રિયા, વ્યાકરણાધ્યયનનું મુખ્ય પ્રયોજન.
વિશેષ સૂચના -

ઉપરના વિષયોમાંથી પ્રત્યેક યુનિટનું પ્રતિનિધિત્વ જળવાય રહે, તે રીતે કુલ આઠ પ્રશ્નો પૂછાશે. તેમાંથી ગમે તે પાંચ પ્રશ્નો લખવાના રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણભાર સરખો રહેશે.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

॥ એમ.એ. (સંસ્કૃત) તૃતીય સેમિસ્ટર સમાપ્ત ॥

ચતુર્થ સેમિસ્ટર (કોર્સ 507 થી 512) [SEMESTER – FOURTH , COURSES NO. 507 to 512]

Course : SAN 507

Course : SAN 507

Topic : One Act – play.

Text : ભગવદજ્જુકીયમ્ (પ્રહસનમ્) [Marks : 70 + 30 = 100]

Objective of the course : To introduce and bring out salient features of Sanskrit comic dramas. (i.e. પ્રહસન).

Outcome of the course : Students would know major influence of literary Satire in social reform.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 7	C O R E	One Act – play	ભગવદજ્જુકીયમ્ (બોધાયન-વિરચિતમ્)	1. Text - translation 2. Dramatic & literary criticism 3. Socio-philosophical meaning 4. સંસ્કૃતસાહિત્યનાં પ્રમુખ પ્રહસનો. (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) ગદ્ય અથવા પદ્યનો સવિવરણ અનુવાદ. (ચારમાંથી બે) 14

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) સસંગર્ભ સમજાવો (બેમાંથી એક) 4

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 508

Course : SAN 508**Topic : Selected portion from Aitareya Brahm, [Marks : 70 + 30 = 100]****Text :** ऐतरेय-ब्राह्मणतः शुनःशेषाख्यानम् । मध्यमव्यायोगं च ।**Objective of the course :** To introduce and bring out salient features of the Vedic Brahmanical text.**Outcome of the course :** Students would know the importance of the Brahmanical text in modern time.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 8	C O R E	Selected portion From Aitareya Brahm	(क) शुनःशेषाख्यानम् (ख) मध्यम-व्यायोगः	1. शुनःशेषाख्याननो अनुवाद तथा विवरण 2. मध्यमव्यायोगनो अनुवाद तथा विवरण 3. शुनःशेषाख्यान अने मध्यमव्यायोगनो तुलनात्मक अभ्यास 4. वैदिक आख्यानो(नियत पांच आख्यानो)नां विविध अर्थघटन. (1. पुरुरवा-उर्वशी उपाख्यानम् । 2. च्यवनोपाख्यानम् । 3. ब्रह्मासावित्र्युपाख्यानम्। 4. इन्द्र-वृत्रासुर-उपाख्यानम् । 5. देवासुरसंग्रामः) (Self – study)

Q - 1. (Unit-1)

- (A.) ગઢ અથવા પઢનો સવિવરણ અનુવાદ. (ચારમાંથી બે) 10
(B.) સસંગર્ભ સમજાવો (બેમાંથી એક) 4

Q – 2. (Unit-2)

- (A.) ગઢ અથવા પઢનો સવિવરણ અનુવાદ. (ચારમાંથી બે) 10
(B.) સસંગર્ભ સમજાવો (બેમાંથી એક) 4

Q – 3. (Unit-3)

- (A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 10
(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

- (A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

- (A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 509 EA

Course : SAN 509 EA**Topic : INDIAN PHILOSOPHY , [Marks : 70 + 30 = 100]****Text : અણુભાષ્યતઃ નિયતાંશઃ । પાતઙ્જલયોગસૂત્રતઃ સમાધિપાદઃ ચ ।****Objective of the course :** To introduce the text of the Shuddhadvaita - Vedant philosophy and the Yoga-shastra.**Outcome of the course :** Students would know the doctrine of Vallabhacharya, and Importance Of Yoga.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 9 E A	E L E C T I V E	Indian Philosophy	(ક) અણુભાષ્યતઃ નિયતાંશઃ (ત્રિસૂત્રી) (ખ) પાતઙ્જલયોગસૂત્રતઃ સમાધિપાદઃ ।	1. Text – analysis 2. Philosophical tenets of tri-sutri 3. Development of Vaishnava sects 4. General study of Ashtangani in Yoga-shastra (Self-study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) બ્રહ્મસૂત્ર કે ભાષ્યવચનનું વિવરણ (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 14

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 509 EB

Course : SAN 509 EB**Topic : ALANKAR SHASTRA , [Marks : 70 + 30 = 100]****Text : काव्यादर्शः (परिच्छेदौ – 1 एवं 2)****Objective of the course:** To introduce the original text of early poetics, and to examine the contribution of Dandin to Indian poetics.**Outcome of the course :** Students would know the beginning of the Alankar-school & the roll of Dandin.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 0 9 E B	E L E C T I V E	ALANKAR SHASTRA (INDIAN POETICS)	काव्यादर्शः (परिच्छेदौ – 1, 1-103, एवं 2, 1-96)	1. Text study with translation 2. content analysis of the first chapter 3. content analysis of the second chapter 4. Alankarikas – before Anandvadhan (self – study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) કાવ્યાદર્શની કારિકાઓની સવિવરણ સમજૂતી. (ચારમાંથી બે) 10

(B.) કારિકાંશનું વિવરણ (બેમાંથી એક) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) પ્રથમ પરિચ્છેદમાંથી સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)

6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) દ્વિતીય પરિચ્છેદમાંથી સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)

6

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્યપ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંકા પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 510 EA

Course : SAN 510 EA

Topic : INDIAN PHILOSOPHY.

Text : કેશવમિશ્ર-વિરચિતા તર્કભાષા | જૈન – બૌદ્ધદર્શનયોઃ સ્વાધ્યાયઃ | [Marks : 70 + 30 = 100]

Objective of the course : To introduce a primary text of an Indian epistemology & to introduce the non-Vedic philosophy.

Outcome of the course : Students would be able to know that how we know the worldly things, & what is the importance of Non-Vedic philosophy.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 1 0 E A	E L E C T I V E	INDIAN PHILOSOPHY	(ક) કેશવમિશ્રકૃતા તર્કભાષા (નિયતાંશઃ) - પ્રમાણપદાર્થઃ(ચ) જૈન – બૌદ્ધદર્શનયોઃ સ્વાધ્યાયઃ (સર્વદર્શનસંગ્રહતઃ)	1.Text analysis 2. Types of Pramanas 3. Jain philosophy as depicted in Sarva-darshan-sangrah (Self – study) 4. Bauddha philosophy as depicted in Sarva-darshan-sangrah (Self – study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) તર્કભાષાની પંક્તિનું વિવરણ (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 14

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 510 EB

Course : SAN 510 EB**Topic : : ALANKAR SHASTRA****Text : રાજશેખરસ્ય કાવ્યમીમાંસા (નિયતાંશઃ) [Marks : 70 + 30 = 100]****Objective of the course :** To introduce and bring out salient features of a unique text of Indian poetics.**Outcome of the course :** Students would be able to know the special contribution of Rajashekhar in the field of Indian poetics.

NO.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 1 0	E L E C T I V E	ALANKAR SHASTRA	રાજશેખર-વિરચિતા કાવ્યમીમાંસા (અ. 3 કાવ્યપુરુષોત્પત્તિઃ), (અ. 14 एवं 15 कवि- समयः)	1. કાવ્યમીમાંસા (અ. 3) અનુવાદ તથા વિવરણ 2. કાવ્યમીમાંસા (અ.14) અનુવાદ તથા વિવરણ 3. કાવ્યમીમાંસા (અ. 15) અનુવાદ તથા વિવરણ 4. વૈદર્ભી, ગોડી અને પાઞ્ચાલી – વૃત્તિઓનું સ્વરૂપ વિવેચન અને તેનાં ઉદાહરણો (Self- study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 3માંથી ગદ્યાંશનું વિવરણ (એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 3માંથી કોઈ વિષય ઉપર ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 2. (Unit-2)

(A.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 14માંથી ગદ્યાંશનું વિવરણ (બેમાંથી એક) 8

(B.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 14માંથી કોઈ વિષય ઉપર ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 3. (Unit-3)

(A.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 15માંથી ગદ્યાંશનું વિવરણ (બેમાંથી એક) 8

(B.) કાવ્યમીમાંસાના અધ્યાય – 15માંથી કોઈ વિષય ઉપર ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 8

(B.) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 6

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 511

Course : SAN 511**Topic : One Act Play from the Bhasa's nataka-chakra (Trivendrum – Plays).**

[Marks : 70 + 30 = 100]

Text – Urubhanga of Bhasa.**Objective of the course** : To draw attention of students towards the stage script of Sanskrit dramas.**Outcome of the course** : Our students will be able to prepare stage-scripts of other drama.

No.	Type	Topic	Text	Units
S A N 5 1 1	C O R E	One Act Play of Bhasa	ऊरुभङ्गम्	1. ऊरुभङ्गम् (अनुवाद तथा समीक्षा) 2. ऊरुभङ्गम् (मूलकथामां परिवर्तनो अने तेनां प्रेरणास्थानो) 3. भासना अन्य एकांकीओ अने ऊरुभङ्गनी रंगक्षमतानी समीक्षा 4. एकांकी रूपकोनुं स्वरूप विधान (लक्ष्य-लक्षण समान्वय साथे) दशरूपकम् ना आधारे.(self study)

Q - 1. (Unit-1)

(A.) પદ્યનો સવિવરણ અનુવાદ. (ચારમાંથી બે) 10

(B.) સસંગર્ભ સમજાવો (બેમાંથી એક) 4

Q – 2. (Unit-2)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 3. (Unit-3)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (બેમાંથી એક અથવા એકના વિકલ્પે એક) 10

(B.) ટૂંક નોંધ (બેમાંથી એક) 4

Q – 4. (Unit-4)

(A.) સામાન્ય પ્રશ્ન (એકના વિકલ્પે એક અથવા બેમાંથી એક) 14

Q – 5. (Unit – 1 , 2 , 3 , 4)

(A.) ટૂંક પ્રશ્નો (બે ગુણના સાત પ્રશ્નો અથવા એક ગુણના ચૌદ પ્રશ્નો) 14

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

Course : SAN 512

Course : SAN 512

[NOTE : For Regular Students only]

Topic : PROJECT - WORK, [Marks : 70 + 30 = 100], Credit – 4

Objective of the course : To develop the critical faculty of students.

Outcome of the course : The students would be able to explore the traditional Sanskrit text historically & comparatively .

Prescribed angle :

(1) Historical study of a given subject,

OR

(2) Comparative study of a given subject.

OR

(3) student may prepare a survey of specific topic in the Sanskrit with some critical comments of his own.

Note :

**(1) Student is suppose to submit his / her project-work in a typed form only
(pages : 75 to 100), with spiral binding.**

**(2) there should be Bibliography of the relevant reference books
(in an Alphabetical order only).**

**(3) Student should not write his / her name, college-name on the Title-page. But
[A] he / she is suppose to write his / her University-exam seat number only,
[B] with year of Fourth Semester-exam. &
[C] Subject : SANSKRIT. (Semester – 4 , Course no. 512)**

Course : SAN 512

Course : SAN 512

[NOTE : For External Students only]

(સૂચના - બાહ્યપરીક્ષાર્થી તરીકે પરીક્ષા આપનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે કોર્ષ 512 તરીકે (ઉપરના કોર્ષ 507 થી કોર્ષ 511 સુધીના પાઠ્યક્રમમાંથી પસંદ કરાયેલા) નિમ્નાનુસાર શીર્ષકોના આધારે ગુજરાતી ભાષામાં નિબંધાત્મક પ્રશ્નો પૂછાશે. વિદ્યાર્થીએ એ રીતે તૈયારી કરવાની છે.)

કોર્ષ - 507

ભગવદજ્જુકીયનું કથાવસ્તુ, પ્રહસન તરીકે ભગવદજ્જુકીય, પ્રહસનનું સ્વરૂપ.

કોર્ષ - 508

શુન:શેપાખ્યાન કથાવસ્તુ, મધ્યમવ્યાયોગ કથાવસ્તુ, પુરુવા ઉર્વશી ઉપાખ્યાન.

કોર્ષ 509

સમાધિપાદનું વિષયવસ્તુ, યોગના આઠ અંગ, કાવ્ય વિશે દંડીના વિચારો, ઉપમાલંકાર, રૂપકાલંકાર.

કોર્ષ - 510

તર્કભાષામાં પ્રમાણ, જૈન-દર્શનનો કર્મવાદ, બૌદ્ધ-દર્શનનો શૂન્યવાદ, કાવ્યપુરુષનો પરિચય, કવિસમય.

કોર્ષ - 511

ઉરુભંગનું કથાવસ્તુ, ભાસના એકાંકી રૂપકો, એકાંકી રૂપકોનું સ્વરૂપવિધાન.

વિશેષ સૂચના -

ઉપરના વિષયોમાંથી પ્રત્યેક યુનિટનું પ્રતિનિધિત્વ જાળવાય રહે, તે રીતે કુલ આઠ પ્રશ્નો પૂછાશે. તેમાંથી ગમે તે પાંચ પ્રશ્નો લખવાના રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણભાર સરખો રહેશે.

સૂચના - પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુજરાતીમાં પૂછવો અને તેનો સંસ્કૃત અથવા અંગ્રેજી અનુવાદ પણ મૂકવો.

॥ એમ.એ. (સંસ્કૃત) ચતુર્થ સેમિસ્ટર પાઠ્યક્રમ સમાપ્ત ॥